

KLATOVY V PROSTORU A ČASE

19

JUDr. ANTONÍN SCHAUER
a jeho doba

SBORNÍK Z KONFERENCE

KLATOVY

JUDr. Antonín Schauer a jeho doba

sborník z konference

Katalogizace v knize

JUDr. Antonín Schauer a jeho doba: sborník z konference. První vydání. Klatovy: pro město Klatovy vydala Městská knihovna Klatovy, 2025, 298 stran. Klatovy v prostoru a čase, 19. ISBN 978-80-909809-0-7.

Katka Kalistová – Kristýna Strnadová – Miroslav Zedlo

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Mgr. Jan Kober, LL.M.

PhDr. Jiří Cukr

PhDr. Luboš Velek, Ph.D.

Mgr. Lukáš Kopecký

Ing. Jana Kleinová

PhDr. Miloslava Melanová

Mgr. et Mgr. Libor Staněk, Ph.D.

JUDr. Karolína Truhlářová, LL.M.

JUDr. Tomáš Danihlák

JUDr. Hana Rýdlová – Mgr. Jan Klouda, Ph.D.

JUDr. Peter Kerecman, Ph.D.

JUDr. PhDr. Rudolf Manik, Ph.D., MBA, MHA

prof. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, Ph.D.

Mgr. Lukáš Malý

Recenzoval prof. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc.

Copyright © 2024 autoři jednotlivých příspěvků uvedení ve sborníku

Copyright © 2024 fotografie Karel Nováček

ISBN 978-80-909809-0-7

Obsah

Úvodní slovo Ing. Václava Chrousta, místostarosty Klatov	
Úvodní slovo JUDr. et. PhDr. Stanislava Balíka, Ph.D., děkana Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni	
Úvodní slovo Mgr. Lukáše Kopeckého, editora sborníku	
Katka KALISTOVÁ, Kristýna STRNADOVÁ, Miroslav ZEDLO JUDr. Antonín Schauer a jeho klatovská studia 1873–1881	17
JUDr. et PhDr. Stanislav BALÍK, Ph.D. Antonín Schauer jako advokát	25
Mgr. Jan KOBER, LL.M. Obrysy odolného přátelství dvou právníků: advokát Antonín Schauer a profesor Emil Svoboda, civilista a veřejný intelektuál	39
PhDr. Jiří CUKR Práce advokáta Schauera pro knížecí rod Paarů	67
PhDr. Luboš VELEK, Ph.D. Symbióza politiky, financí a práva: Antonín Schauer a Národní strana svobodomyšlná	77
Mgr. Lukáš KOPECKÝ MUDr. Miloslav Schauer v třetím odboji	103
Ing. Jana KLEINOVÁ Budova klatovského soudu na pozadí díla architekta Bedřicha Bendelmayera	123
PhDr. Miloslava MELANOVÁ Klatovští advokáti v letech 1872–1950. Od vzniku nezávislé advokacie do jejího zániku na příkladu kanceláří: JUDr. V. Sedláček – JUDr. V. Melan – JUDr. J. Melan	135

Mgr. et Mgr. Libor STANĚK, Ph.D. Trampoty jedné advokátní rodiny aneb průřez historií rodiny Fikarů ve Strakonících	159
JUDr. Karolína TRUHLÁŘOVÁ, LL.M. Českolipský advokát JUDr. Erich Weiss a jeho žena Emilie	171
JUDr. Tomáš DANIHLÍK Causa JUDr. Pavla Wintera aneb druhorepublikové hnutí árijských advokátů na mělnickém příkladu	175
JUDr. Hana RÝDLOVÁ – Mgr. Jan KLOUDA, Ph.D. Stopa JUDr. Antonína Kloudy a jeho synů Ivana, Jiřího a Vladimíra v advokacii a protinacistickém odboji	189
JUDr. Peter KEREČMAN, PhD. Umelecké prostriedky v slávnych obhajobných rečiach Michala Mudroňa	221
JUDr. PhDr. Rudolf MANIK, PhD., MBA, MHA En Garde alebo Advokáti ako duelanti	237
prof. JUDr. Mgr. Martina GAJDOŠOVÁ, PhD. „Sváz advokátov na Slovensku“ – celoslovensky advokátsky spolok pôsobiaci v prvej polovici 20. storočia.	249
Mgr. Lukáš MALÝ Advokacie a justice ve viktoriánském Skotsku a Irsku	267
Autoři	279
Klíčová slova a anotace	283
Keywords and abstracts	291

Mgr. Lukáš KOPECKÝ

MUDr. Miloslav Schauer v třetím odboji

Propojení rodiny Antonína Schauera s rodnými Klatovy se ani jeho odchodem do Prahy, kde po studiích natrvalo zakotvil, nepřerušilo. Stále tu žil jeho bratr František (1872–1941) a především ve 20. letech 20. století se s Šumavou na dlouhá léta spojil Antonínův syn Miloslav. Právě jeho složitým životním osudům tak silně ovlivněným nástupem komunistického režimu se věnuje tento text.

Miloslav Schauer se narodil v Praze 11. června 1903. Kaplan Fero Štibinger ho 1. července pokřtil jako Miloslava Antonína v kostele svatého Štěpána na Novém Městě.¹ V matrice je zapsán s počestělou verzí svého příjmení, tedy „Šauer“, nicméně s dodatkem z roku 1916, že dle výnosu místodržitelství v Praze je správnou verzí příjmení „Schauer“.

Miloslavovými rodiči byli nám dobře známý právník Antonín a jeho první manželka Johana, rozená Pflanzarová.² V manželství se narodil syn Jaromír (14. 12. 1890)³ a před ním dcera Johanna (1889), která však v roce 1902 zemřela.⁴

¹ Archiv Hlavního města Prahy (dále jen AHMP), fond (dále jen f.) Sběrka matrik, katolické, vnitřní obvody, Praha II – Nové Město – Kostel svatého Štěpána, Matrika narozených 1899–2003, signatura (dále jen sign.), ŠT N41, Matriční zápis o narození a křtu Miloslava Schauera, dostupné z: <https://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=11A-2C2B88CCD4FADB4679EADBF2047DA&scan=334#scan334> (30. 7. 2024).

² Johana byla stejně stará jako její snoubenec, brali se 14. července 1888 v kostele sv. Štěpána, srov. AHMP, f. Sběrka matrik, katolické, vnitřní obvody, Praha II – Nové Město – Kostel svatého Štěpána, Matrika oddaných 1888–1892, sign. ŠT O 15, Matriční zápis o sňatku Antonína Šauera a Johany Pflanzarové, dostupné z: <https://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=81523382AEDE40C29F56B90C4FEB66F38&scan=32#scan32> (4. 8. 2024).

³ Studoval práva a později také na filozofické fakultě, srov. <https://is.cuni.cz/webapps/archiv/public/book/bo/1880468962510516/456/?lang=cs> (30. 7. 2024).

⁴ AHMP, f. Magistrát hlavního města Prahy I. – Soupis pražského obyvatelstva 1830–1910 (1920), karton (dále jen kart.) 259, Schauer Antonín, dostupné z: <https://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=85703F3A-E31311E2839840618600A675&scan=1#scan1> (30. 6. 2024).

Maminka, která se pocházela ze slavného horažďovicko-vinohradského pivovarnického rodu⁵, však malému Miloslavovi (později a dodnes přezdívanému v rodině „Minda“) zemřela, když mu byly necelé 2 roky. Johana Schauerová ve 41 letech podlehla rakovině plic a prsu 17. dubna 1905. O dva dny později byla pohřbena do rodinné hrobky na vyšehradském hřbitově.⁶

Antonín Schauer se logicky nejen kvůli výchově mladých synů brzy oženil podruhé. Za manželku pojal o 17 let mladší dceru velkoobchodníka Marii Trotzerovou.⁷

Z druhého manželství se Miloslavovi narodili mladší bratři Antonín (1907)⁸ a Jiří (1909).⁹ On sám po základní školní docházce nastoupil v září 1914 na gymnázium v Křemencově ulici. V Evropě právě začala válka, o které v danou chvíli nikdo netušil, jak změní běh stále ještě relativně mladého 20. století. Miloslav Schauer přišel do 1. C. Z bydlíště v Žitné ulici to měl při každodenní docházce jen kousek.¹⁰

⁵ K tomu srov. Panský pivovar v Horažďovicích, dostupné z: <https://www.pivovary.info/?p=104907> (30. 6. 2024) a Dům Černý pivovar, dostupné z: <https://encyklopedie.praha2.cz/stavba/488-dum-cerny-pivovar> (30. 6. 2024).

⁶ Což je patrné i na současné fotografii hrobky, srov. https://encyklopedie.praha2.cz/sites/default/files/galerie/2023/11/14/pflanzer_2.jpg (30. 6. 2024). K pohřbu AHMP, f. Sběrka matrik, katolické, vnitřní obvody, Praha II – Nové Město – Kostel svatého Štěpána, Matrika zemřelých 1899–1907, sign. ŠT Z 13, Matriční zápis o úmrtí a pohřbu Johany Pflanzarové, dostupné z: <https://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=18002DEAB15B49B0B3147227FBCB9357&scan=212#scan212> (30. 6. 2024).

⁷ Svatba proběhla 12. září 1906 v kostele sv. Jiljí, srov. AHMP, f. Sběrka matrik, katolické, vnitřní obvody, Praha I – Staré Město – Kostel sv. Jiljí, Matrika oddaných 1902–1903, sign. JIL O15, Matriční záznam o sňatku Antonína Šauera, a Marie Trotzerové, dostupné z: <https://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=B27B3131080F4D14AC973C8831292098&scan=93#scan93> (15. 7. 2024).

⁸ Později student práv Univerzity Karlově, srov. <https://is.cuni.cz/webapps/archiv/public/book/bo/1513001005202135/15/?lang=cs> (30. 7. 2024).

⁹ Taktéž pozdější student práv, srov. <https://is.cuni.cz/webapps/archiv/public/book/bo/1513001005202135/277/?lang=cs> (30. 7. 2024).

¹⁰ AHMP, f. Masarykovo I. státní československé reálné gymnasium, Praha II – Nové Město, Křemencova ul. 12, Hlavní katalog I. C, školní rok 1914/1915.

Gymnázium

Ve druhém ročníku byl jeho třídním později velmi známý Štěpán Jež, coby začínající středoškolský pedagog.¹¹ Prospěchově velmi dobrý ročník posunul Schauera dále¹², prošel III. B (opět se vrací třídní z I. ročníku Josef Štětka)¹³. ve IV. B se třídním stal Rudolf Masner, se 40 dalšími spolužáky došel Schauer opět konce školní roku.¹⁴ Do toho dalšího vstupovali studenti opět s novým třídním – Janem Šrůtkem. Podzimní konec války a vznik republiky byl nejen pro ně dějinnou událostí. Miloslav Schauerovi se v této době také zhoršil prospěch. Na vysvědčení se objevilo několik hodnocení „dobrý“.¹⁵ V sextě se ale rychle vrátil k předchozím velmi dobrým výsledkům.¹⁶

V předposledním ročníku s opět jiným třídním – Dr. Jan Kropáčkem¹⁷ chodil i na nepovinné předměty – francouzský a německý jazyk.¹⁸

A tak došel Miloslav Schauer až do maturitního ročníku – zahájil ho v září 1921 a bez problémů dokončil s výborným prospěchem vydáním výročního vysvědčení 19. června 1922.¹⁹ Následovaly maturitní zkoušky, které probíhaly od 23. do 27. června 1922. Písemnou část absolvoval v českého jazyka, latinského jazyka a francouzského jazyka. Ústní maturita proběhla z českého jazyka (tématem výklad Palackého básně *Na horu Radhošť*, Palackého názory a vrcholné dílo a Raisovy povídky), za latinského jazyka (Vergilius, Homér a téma amphory), matematiky (počítal měděnou

¹¹ Štěpán Jež, <https://www.slovník-nakladatelstvi.cz/nakladatelstvi/stepan-jez.html> (3. 8. 2024).

¹² AHMP, fond Masarykovo I. státní československé reálné gymnasium, Praha II – Nové Město, Křemencova ul. 12, Hlavní katalog II. A, školní rok 1915/1916.

¹³ Tamtéž, Hlavní katalog III. B, školní rok 1916/1917.

¹⁴ Tamtéž, Hlavní katalog IV. B, školní rok 1917/1918.

¹⁵ Tamtéž, Hlavní katalog V. B, školní rok 1918/1919.

¹⁶ Tamtéž, Hlavní katalog VI. A, školní rok 1919/1920.

¹⁷ <https://www.mudk.cz/cs/mesto/o-meste/vyznamne-osobnosti-a-rodaci/jan-kropacek.html> (30.7.2024). Jednalo se o významného zakladatele československé turistiky se vztahem k plzeňskému regionu.

¹⁸ AHMP f. Masarykovo I. státní československé reálné gymnasium, Praha II – Nové Město, Křemencova ul. 12, Hlavní katalog VII. B, školní rok 1920/1921.

¹⁹ Tamtéž, Hlavní katalog VIII. B, školní rok 1921/1922.

kouli ponořenou ve vodě a její tloušťku) a vlastivědy (politické snahy Čechů z roku 1848, vznik zákonů, vývoj nerostných poměrů v zemích sudetských). 24. června 1922 dopoledne se stal dospělým s vyznamenáním.²⁰

Univerzita

Dalším jeho studijním působištěm se stala Univerzita Karlova, avšak Miloslav nepokračoval širší rodinné právní tradici a zvolil se medicínu. Na podzim 1922 byl imatrikulován.²¹

Vykonal postupně tři rigorosa (1925 a dvakrát v roce 1927) a 9. prosince 1927 byl promován, promotorem byl prof. Dr. Vladislav Růžička.²² Miloslav Schauer se nicméně vzdal promoce, jak o tom informoval na svých stránkách *Šumavan*, což budiž také důkazem neustálého propojení Schauerovy rodiny a Klatov: „*Svoji zprávu ze dne 7. t.m. o promoci p. MUDra Miloslava Schauera doplňujeme dnes sdělením, že při hromadné promoci devíti doktorů u přítomnosti rektora p. univ. Prof. Dra Lubora Niederle a děkana fakulty p. prof. Dra Hohmla, promotor p. děkan prof. Hohml ve svém projevu zdůraznil, že mezi promoventy je p. Miloslav Schauer, který veškeré přísné zkoušky složil s prospěchem výborným a z pouhé vrozené skromnosti neuplatnil svůj nárok na slavnostní promoci sub auspiciis (rei publicae).*“²³

Vzdání se slavnostní promoce je také zmíněno v textu o promoci Miloslavova mladšího bratra Antonína v roce 1931, při níž jejich otec Antonín st. věnoval 50 000 Kč nadačního stipendia pro kandidáty práv nemající dost prostředků.²⁴

²⁰ Tamtéž, Hlavní protokol o zkouškách dospělosti z června a září 1922, Miloslav Schauer.

²¹ Archiv Univerzity Karlovy (dále jen AUK), f. Matriky Univerzity Karlovy, inv. č. 41, Matrika imatrikulovaných české Karlo-Ferdinandovy univerzity, Miloslav Schauer.

²² AUK, f. Rigorosa, Miloslav Schauer. Shrnutí jeho studia Tamtéž, f. Matriky Univerzity Karlovy, inv. č. 6, Matrika doktorů Univerzity Karlovy VI., strana 2878 Dostupné z <https://is.cuni.cz/webapps/archiv/public/book/bo/1391711927350373/472/?lang=cs#1722768715855> (30. 7. 2024).

²³ *Šumavan*, roč. 59, č. 95, 14. 12. 1927, s. 2.

²⁴ *Šumavan*, roč. 63, č. 23, 21. 3. 1931, s. 3.

Lékařem

Ještě za studií, v onom roce 1927 začal praktikovat a stal se sekundárním lékařem v okresní nemocnici v Klatovech²⁵ a působil také jako zdravotník klatovského Sokola.²⁶ V tomto na svou dobu velmi moderním a obdivovaném zařízení působil tři roky, aby se následně stal venkovským lékařem na Šumavě. Jeho cesta šumavskými městečky začala na Čachrově, kde působil od 1. března 1930 do 28. února 1933²⁷ a kam ho osud po nástupu komunistického režimu opět zavane, ale za daleko komplikovanějších podmínek. Odsud se pak stěhoval do nedalekých Velhartic, proslulých gotickým hradem, kde působil od počátku března 1933 do konce července roku 1935.²⁸ V polovině prázdnin pak přechází do Strážova, kde sloužil až do konce listopadu 1937. Zdejší službu popisuje dobová kronika: „V měsíci červenci 1935 začal ordinovati nový státní obvodní lékař MUDr. Miloslav Šauer (sic!), který před tím působil ve Velharticích. Místo státního obvodního lékaře má zdravotní obvod o 4 003 obyvatelích národnosti smíšené v 9 politických obcích na rozloze 36 km². Počáteční služné podle II. platového typu s příslušným cestovním paušálem.“²⁹

Ze Strážova se vrací do Klatov, kde pak až prakticky do konce války působil jako obvodní lékař pro oblast Klatovy – jih.³⁰ Od této doby až do svého zatčení žil ve Vrchlického ulici čp. 102. Nikdy se neoženil a podle pozdějších svědectví působil spíše dojemem samotáře.

²⁵ Jiří ŘÍHA a kol., *Zdravotnická ročenka československá*, Praha 1930, s. 551.

²⁶ Šumavan, roč. 60, č. 96, 7. 12. 1928, s. 3.

²⁷ Kronika Čachrova 1912–1971, dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460145/soap-kt_00728_mesto-cachrov-1912-1971_0260?x=294&y=175&w=602&h=230 (30. 7. 2024).

²⁸ Kronika Velhartic 1914–1956, dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460246/soap-kt_00962_mesto-velhartice-1914-1956_0460 (30. 7. 2024).

²⁹ Kronika Strážova 1921–1959, dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30460229/soap-kt_00918_mesto-strazov-1921-1959_0730 (30. 7. 2024).

³⁰ Jiří ŘÍHA a kol., *Zdravotnická ročenka Československa*, Praha 1938, s. 56

Poválečná doba

Kdy přesně se u něj začaly projevovat zdravotní obtíže není přesně známo, nicméně dle rodinných vzpomínek měl jisté řekněme podivínské sklony již právě v období protektorátu. Proto není divu, že od září 1944 byl dán na zdravotní dovolenou pro těžkou psychosthemii. Od 1. ledna 1946 byl definitivně penzionován pro naprostou neschopnost následkem těžké psychosthemie. Tento náález byl opětovně potvrzen odborným psychiatricko-neurologickým vyšetřením v prosinci 1948 a v červenci 1953.³¹

Nástup komunistického režimu ho tak zastihl coby prakticky neaktivního člověka se zdravotními obtížemi. Především ty, ale i rodinný původ mu však nedávaly příliš šancí na to, aby v novém režimu mohl být nějak výrazněji angažován. Především to však nebylo ani v jeho povaze.

Ta byla přesně opačná, než nová totalita chtěla. Pro vlastně není divu, že se Miloslav Schauer nespokojil s pouhým dožíváním a přežíváním (uvědomme si, že mu v únoru 1948 bylo 44 let), ale že se proti novému režimu vymezil i aktivními činy.

Protikomunistický odboj

Podle rodinných vzpomínek se nedá říci, že by toto zapojení bylo dáno nějakými ideovými pohnutkami, ale především tím, co ho charakterizovalo již jako lékaře – prostá snaha pomáhat lidem. Při tom výrazně využil svých znalostí regionu Čachrovska a podhůří Šumavy.

Klatovsko se po nástupu komunistického režimu stalo vyhledávaným místem, kudy by bylo možné realizovat odchody za hranice. Souvislá hranice s Bavorskem, často velmi řídké osídlení (výrazně navíc ovlivněné odsunem) a husté lesy, to vše byly indicie, které mnozí využili při svých plánech.

³¹ Národní archiv (dále jen NA), f. Správa sboru nápravné výchovy–nezpracováno (dále jen SSNV), Osobní vězeňský spis Miloslava Schauera, Vlastní životopis Miloslava Schauera sepsaný tužkou ve vězení 9. 3. 1955.

A všichni, kdo prostředí šumavských lesů důvěrně znali, se stali vyhledávanými osobami.³² Stejně tak Miloslav Schauer.³³

Situace, ve které se Miloslav Schauer ocitl, byla pro 50. léta typická. Zatčení, výsledky na vyšetřováním Státní bezpečnosti a nakonec soud. Političtí vězni té doby měli radost, když v březnu 1953 krátce po sobě zemřeli J. V. Stalin a Klement Gottwald – a mohli si říct, že přežili tyto dva tyrany. Ovšem Zápotockého éra prezidentství se od té předchozí výrazně nelišila. Dále padaly tvrdé vysoké tresty, dále byli vězni v kriminálech týráni a šikanováni.

A jak do toho zapadá Schauerův příběh a za jakých okolností se odehrál? 9. března 1954 napsal poručík Jaroslav Tačner z Krajské správy ministerstva vnitra v Plzni rozkaz k zatčení Miloslava Schauera v jeho bydlišti v Klatovech a to na základě návrhu učiněného příslušným vyšetřovacím odborem z 5. března.³⁴ Ještě téhož dne byl v místě bydliště zajištěn a do vazby ho pak dodali plzeňští příslušníci Státní bezpečnosti téhož dne v 18.00.

O den později rozhodl plzeňský krajský prokurátor o ponechání Miloslava Schauera ve vazbě.³⁵ A to vzhledem k závažnosti jeho činnosti. O měsíc později pak byl rozhodnutím stejného orgánu Schauerovi zajištěn veškerý majetek.³⁶

Zájem o Schauerovu osobu však StB evidentně získala již na konci roku 1953 díky výsledkům v jiných případech. Anna Fährnichová (nar. 19. 7. 1904 v Plzni) při výslechu sdělila, že na jaře téhož roku, když se slečnou Boženou Matějí projednávaly možnosti odchodu do zahraničí, padlo

³² Ke kontextu třetího odboje v regionu srov. Jiří ŠTANCL (eds.), *Třetí odboj na Klatovsku a Domažlicku*, Klatovy 2015

³³ O Schauerově zapojení do odboje a vůbec existenci převaděčů z Čachrovska se autor vůbec poprvé nezávisle na přípravách konference dozvěděl už kdysi z novinového textu Václava Zahrádky, jemuž tímto děkuje za poctivou snahu přibližovat zapomenuté osobnosti Čachrovska. Srov. Václav Zahrádka, *Před 59 lety zatýkala StB převaděče Rendla*, Klatovský deník 20. 8. 2014, s. 10. K Václavu Zahrádkovi a jeho činnosti srov. <https://mzd.cachrov.cz/author/zahradka/> (1. 2. 2025).

³⁴ NA, f. SSNV–nezpracováno, Osobní vězeňský spis Miloslava Schauera, Kopie rozkazu k zatčení z 9. 3. 1954.

³⁵ Tamtéž, Rozhodnutí Krajského prokurátora v Plzni z 10. 3. 1954.

³⁶ Tamtéž, Usnesení Krajského prokurátora v Plzni o zajištění majetku z 10. 4. 1954.

Schauerovo jméno. Božena Matějů ho znala s tím, že právě on by mohl znát lidi, kteří by jim mohli být v útěku nápomocni.³⁷ Obě však měly být Schauerem odmítnuty.

Na počátku ledna 1954 vypovídal bývalý nákladní pokladní ČSD z Klatov Václav Smaha, že v létě roku 1948 od Miloslava Schauera (jehož znal ze společné činnosti v lidové straně) dozvěděl o jeho převaděčské aktivitě. Zároveň mu měl Schauer říct, že pokud by potřeboval někoho ze svých známých dostat za hranice, ať se na něj s důvěrou obrátí. Proto se na něj pak na podzim 48 obrátil s žádostí o převedení Jaroslava Kusého, šéfredaktora lidoveckého časopisu *Český Západ*, kterému mělo hrozit zatčení. Na schůzce Miloslav Schauer souhlasil, že Kusého přes hranice převede. Druhý den měl Smaha Kusého přivést Schauerovi na železniční zastávku Klatovy–město ve 3 hodiny ráno. Schauer a ještě další muž–tajemník lidové strany ze Stříbra Kvídera tam již čekali. Všichni tři odjeli vlakem směr Horažďovice. Za tři dny se Smaha o Schauera dozvěděl, že útěk obou mužů se podařil, avšak že cesta byla velmi obtížná, ale dobře vše dopadlo. Další žádosti pak Václav Smaha již odmítal.³⁸

Onoho 9. března byla u Schauera též provedena domovní a osobní prohlídka. Kromě osobních věcí zabavili příslušníci StB také papíry s protistátními básněmi, několik protistátních letáků, mapy a další písemnosti. Zároveň byl nalezen psací stroj zn. Urania, 18 balíčků *žvýkací gummy* amerického původu a především 60 ks mandelinky bramborové v papírové krabici.³⁹

9. června byla jeho vazba prodloužena o další měsíc s následujícím odůvodněním: „*Jmenovaný prováděl velmi rozsáhlou protistátní činnost, do které je zapojeno více osob o kterých dosud popravdě nevypověděl a dále je zde důvodné podezření z napojení na celostátní ilegální organizaci křesťansko demokratické strany v ČSR jejíž spojitost obviněný Schauer Miloslav do dnešní doby popírá.*“⁴⁰ Vazba pak byla vždy v pravidelných měsíčních intervalech prodlužována.

³⁷ Archiv bezpečnostních složek (dále jen ABS), f. Vyšetřovací spisy Plzeň, sign. V 1272 PL, Protokol o výslechu Anny Fährnichové ze 4. prosince 1953.

³⁸ Tamtéž, Protokol o výslechu Václava Smahy ze 4. ledna 1954.

³⁹ Tamtéž, V 1272 PL, Protokol o domovní prohlídce z 9. března 1954.

⁴⁰ Tamtéž, V 1272 PL, Žádost o prodloužení výkonu vazby z 9. června 1954.

Již den po svém zatčení – 10. března byl Schauer vyslechnut podporučíkem Ballým a doznal, že při domovní prohlídce nalezené protistátní básně jsou jeho dílem a je že psal na vlastním psacím stroji značky Urania. Psal je sám a nikdo mu s nimi nepomáhal. Protistátní letáky též psal sám – jeden z nich nesl název *Z DENÍKU CHAMELEONA VĚTROVIČE KOROUHVIČKY*. Doznal také zesměšňování Klementa Gottwalda a jeho ženy Marty. Zároveň začal vypovídat o převedení Jaroslava Kusého přes hranice.⁴¹

Někdy v březnu 1949 převedl v prostoru hory Polom přes státní hranici do Bavorska právě tohoto šéfredaktora lidoveckého tisku z Plzně a také tajemníka lidové strany Kvíderu. Toho k němu přivedl tajemník lidové strany v Klatovech Jan Andrlík. Oběma mužům hrozilo zatčení. Když se ho vyslýchající tázal Schauera na odměnu, kterou za to získal, Schauer odvětil, že udělal jen proto, aby je zachránil před hrozícím nebezpečím.⁴²

V dalším výslechu 18. března padaly další dotazy na převedení Jaroslava Kusého a jednání s Janem Andrlíkem a Václavem Smahou o organizaci převodu.

Společně s převáděnými odjeli vlakem ze železniční zastávky Klatovy–město vlakem ve 3.20, z něhož ve stanici Běšiny vystoupili. Pokračovali pěšky po silnici do obce Březí, dále přes Chřepice na samotu Suché Studánky až na úpatí hory Mústek. Dále pak na samotu Schausen Hinten⁴³, poté přešli železnorudskou silnicí mezi Starým Brunstem a Gerlovou Hutí, poté skrze lesy až k vrchu Polom na jeho hřbet a přímo k bavorským hranicím. Tam se s oběma muži rozloučil, oni odešli do Bavorska a on se vrátil stejnou cestou do Klatov. Tento výslech probíhal od 10.50 do 14.30.⁴⁴ O hodinu později

⁴¹ Jaroslav Kusý byl novinář a vydavatel, po úspěšné emigraci vydával v Mnichově od září 1955 časopis *Demokracie v exilu*. List zanikl v roce 1992. Michal PŘIBÁŇ a kol., *Exilová periodika. Katalog periodik českého a slovenského exilu a krajaňských tisků vydávaných po roce 1945*, Rychnov nad Kněžnou–Praha 1999, s. 135–136, <https://www.ustrcr.cz/uvod/skupina-vyzkumu/demokracie-v-exilu/>, <https://www.pametnaroda.cz/cs/prucha-richard-1921> <https://scriptum.cz/cs/periodika/demokracie-v-exilu>.

⁴² ABS, sign. V 1272 PL, Protokol o výslechu Miloslava Schauera z 10. března 1954.

⁴³ Dnes tzv. Zadní Šmauzy

⁴⁴ ABS, sign. V 1272 PL, Protokol o výslechu Miloslava Schauera z 18. března 1954. Prostým zadáním na webu www.mapy.cz je vzdálenost ze železniční stanice Běšiny až na státní hranici nějakých 40 km.

výslech však pokračoval dále. Týkal se výroby a následného šíření protistátních letáků. Jmenoval také osoby, kterým tyto letáky předával a to včetně svého bratra JUDr. Jiřího Schauera. Uprostřed toho výslechu se najednou mění téma a Miloslav Schauer se doznává k další převaděčské činnosti:

V říjnu 1949 převedl přes hranice plukovníka justiční služby Ladislava Springera, což byl jeho bývalý spolužák ze studií na gymnáziu v Křemencově ulici, na jaře 1950 úředníka amerického velvyslanectví v Praze Jana Kocourka s jeho matkou a snoubenkou, měsíc nato další čtyři osoby – 2 muže a 2 ženy – jména neznal, útěk zprostředkoval zmíněný Kocourek. Schauer dále projednával další možné přechody, z jejichž realizace však sešlo.⁴⁵ Všechny osoby převáděl stejnou cestou.

23. března pak došlo na vyšetřování Schauerova vlastnictví krabiček s mandelinkou bramborovou. Schauer jejich nalezení v počtu 60 ks vysvětloval tím, že je nasbíral o letních prázdninách 1953 u zemědělce Josefa Tomana v obci Němčice.⁴⁶ Tomu dle svých slov vypomáhal s různými zemědělskými pracemi již od roku 1946. Většina mandelinky byla zlikvidována, nicméně těchto 60 ks si ponechal pro svou sběratelskou vášeň a další dal dětem svého bratra Jiřího pro školní účely. Nikomu jinému mrtvé brouky nedával.⁴⁷

O tři dny později začal vypovídat o převedení svého spolužáka plk. Ladislava Springera. S tím se pravidelně na abiturientských srazech v kavárně Hybernia a právě zde v říjnu 1949 ho Springer požádal zda by mu případně pomohl s emigrací, neboť se obává možného zařazení do tábora nucených prací. O pár dní později přijel Springer do Klatov a nám již známou trasou byl Schauerem převeden. Dále pak pokračoval líčení převodu onoho zaměstnance americké ambasády Kocourka,

⁴⁵ ABS, sign. V 1272 PL, Protokol o výslechu Miloslava Schauera z 18. března 1954. Skončeno v 16.15.

⁴⁶ Jedná se o obec Horní Němčice mezi Čachrovem a Strážovem.

⁴⁷ ABS, sign. V 1272 PL, Protokol o výslechu Miloslava Schauera z 23. března 1954. Případ mandelinky bramborové přerostl na Klatovsku ve velký proces s místním rostlinolékaře Čestmírem Nováčkem, srov. Václav ZAHŘÁDKA, *Před 59 lety zatýkala StB převaděče Rendla*, Klatovský deník 20. 8. 2014, s. 10. Petr ZÍDEK, *Příběh herečky. Dělnická prokurátorka Ludmila Brožová a její svět*, Praha 2010, s. 141–151

jeho matky a snoubenky. Změna v cestě za svobodou byla ta, že z Běšin nepokračovali pěšky, ale ještě kus cesty k Javorné–Zejbíši autobusem.⁴⁸ To pěší část výrazně zkracovalo.

Stejným způsobem pak převedl další skupinku, zprostředkovanou přes Kocourkovi.⁴⁹

2. dubna 1954 byl s Schauerem proveden výslech, který započal v 8 hodin ráno a který řešil jeho osobní situaci. Zprvu předestřel svůj rodinný osud, z jakých vzešel poměrů.

Před Mnichovem nebyl nijak politicky angažován, po něm krátce ve Straně národní jednoty jako řadový člen. Za okupace byl členem Národního souručenství. V roce 1946 vstoupil do Československé strany lidové, v níž byl členem až do zatčení.

Vylíčit také musel, jak to bylo s dědictvím po otci a matce. Po tatínkovi zdědil cca 4 miliony korun především uložených v majetkových podílech, po matce pak milion. Měl také Tatru 12 v letech 1930–1935, kterou pak prodal a koupil si Tatru 57, kterou v roce 1946 prodal za 18 000 Kčs klatovskému lékaři Engelbertu Melanovi. V roce 1948 musel platil milionářskou dávku, takže hodnota jeho majetku poklesla, po měnové reformě 1953 poklesly i hodnoty akcií a cenných papírů. Doma měl též schováno asi 11 zlatých dukátů československých, které byly dárkem od otce. V roce 1946 mu byla přiznána penze 1 700 Kčs, což po měnové reformě z roku 1953 činilo 370 Kčs.

Již před Únorem nesouhlasil s politikou KSČ a vůbec směřováním celé země. Zvláště nelibě nesl veškeré znárodnování. Tento jeho postoj samozřejmě zesílil po komunistickém puči. Svou nespokojenost dával najevo jednak převáděním lidí přes hranice, ale také zhotovováním protistátních letáků. Výslech ukončen ve 14.30.⁵⁰

⁴⁸ ABS, sign. V 1272 PL, Protokol o výslechu Miloslava Schauera z 26. března 1954.

⁴⁹ Tamtéž, Protokol o výslechu Miloslava Schauera z 27. března 1954.

⁵⁰ Tamtéž, Protokol o výslechu Miloslava Schauera z 2. dubna 1954.

6. dubna pak byl vyslýchán ve věci u něj doma nalezených map.⁵¹ O den později se z něj vyšetřovatel snažil dostat informace, kdo všechno mohl vědět o jeho převaděčské činnosti a kde přespávaly osoby, které převáděl. Kromě jmen Andrlíka a Smahy Schauer popíral, že by do jeho činnosti byl někdo další zasvěcen. O místech přespávání nevěděl nic.

7. dubna byl v Plzni docentem MUDr. Eugenem Vencovským také sepsán posudek o duševním stavu Miloslava Schauera, ten ho popsal jako klidného a věcného člověka. Schauer podle něj býval vždy samotář, trémista, ostýchavý a stranil se společnosti. Zůstal svobodný, s ženami se nestýkal. Nemá žádné poruchy vědomí, jen občas býval přecitlivělý a lítostivý. Závěrem bylo konstatováno, že je Schauer za své činy plně odpovědný a zcela příčetný, netrpí žádnou psychickou chorobou.⁵²

V dalších dnech při výsleších musel vysvětlovat vlastnictví mikroskopu a také zlatých dukátů, dále psaní protistátních letáků na psacím stroji a 21. dubna mluvil o svém vztahu k bělogvardějskému profesorovi Filipjevovi, který učil na obchodní akademii v Klatovech, a který si něj uschoval různé spisy a literaturu. Učil Schauera také pravidelně rusky. Na počátku května se pak z něj vyšetřovatel snaží opět marně dostat jména spolupracovníků a ukryvatelů.⁵³

Je otázka, co se dělo ve vazbě v dalších dnech a týdnech, nicméně s datem 24. května 1954 se ve spise bez jakékoli přechodí anotace objevuje vlastnoruční doznání další nepřátelské činnosti MUDr. Miloslava Schauera.

V ní popsal do detailu útěk Jana Kocourka, jeho matky a snoubenky. Při něm Kocourka upozornil, že je ochoten převést přes hranice i další osoby. A tak se následně stalo – převedl manžele Čápo-
vy a manžele Broncovy. Následně mapoval na Šumavě sám další možnosti přechodů (předstíral

⁵¹ Tamtéž, Protokol o výslechu Miloslava Schauera z 6. dubna 1954.

⁵² Tamtéž, Posudek doc. Tamtéž, Protokol o výslechu Miloslava Schauera ze 7. dubna 1954. MUDr. Eugena Vencovského na Miloslava Schauera z 7. dubna 1954.

⁵³ Tamtéž, Protokol o výslechu Miloslava Schauera ze 21. dubna 1954.

sbírání hub) a seznal, že ostraha hranice s Bavorskem je stále silnější. Proto pak z dalších možných přechodů sešlo.⁵⁴

V doznání pak zcela mění téma a vrací se k úmrtí svého bratra Jaromíra. Ten zemřel v roce 1941, předtím dlouhodobě trpěl schizofrenií. Léčil ho MUDr. Vladimír Haškovec, kterému Miloslav dal souhlas, aby bratra léčil tzv. shockovou metodou. Ta nakonec nebyla úspěšná a Jaromír zemřel. Miloslav se v doznání v podstatě přiznává k tomu, že je zodpovědný za smrt svého bratra. Otázkou je, nakolik toto jeho „doznání“ mělo uškodit MUDr. Haškovi, který byl v dubnu 1954 odsouzen za spolčení proti ústavním činitelům jako někdejší ošetřující lékař Klementa Gottwalda.⁵⁵

Po tomto doznání následovalo ještě několik výslechů, ve kterých Schauer doupřesňoval své doznání o další poznatky.

Přes léto byl případ jeho tzv. protistátní činnosti postupně uzavřen. Jakkoli evidentně chtěla původně Státní bezpečnost najít nějaké Schauerovy trvalé spolupracovníky a vytvořit z nich protistátní skupinu, nebylo to možné. Schauer byl opravdu i v převádění samotář. Jan Andrlík a Václav Smaha byli za svou činnost též odsouzeni, ale v jiné skupině.⁵⁶ Převaděčská skupina z Čachrova a okolí, o které se v Schauerových výsleších příslušníci StB také částečně zmiňují, byla souzena též samostatně.⁵⁷ Ve spise jaké dochována informace, že 20. srpna provedli s Schauerem rekonstrukci jeho převaděčské činnosti přímo na Šumavě.⁵⁸ Schauer od svého zatčení absolvoval minimálně 42 výslechů. Vyšetřovatelé se též mohli spolehnout na zprávy Schauerových spoluvězňů – evidentně měl na celách nasazené informátory – ve spise je dochováno mnoho agenturních zpráv.

⁵⁴ Tamtéž, Vlastnoruční doznání MUDr. Miloslava Schauera z 24. května 1954, strojopis.

⁵⁵ https://www.irozhlaz.cz/veda-technologie/historie/vladimir-haskovec-psychiatr-gottwald_1902161423_pj (2. 2. 2025). Za konzultaci ve věci děkuji PhDr. Janu Kalousovi, Ph.D., historikovi z Ústavu pro studium totalitních režimů.

⁵⁶ V. ZHRÁDKA, *Před 59 lety zatýkala StB převaděče Rendla*, Klatovský deník 20.8.2014, s. 10. P. ZÍDEK, *Příběh herečky*, s. 151–159. Detailněji k procesu s lidovou stranou na Plzeňsku srov. Oldřich TIKAL, *Třetí odboj na Domažlicku*, Domažlice 2002, s. 398–414. Srov. též J. ŠTANCL (eds.), *Třetí odboj*, s. 250–251, 315–316, 342–343.

⁵⁷ Srov. ABS, sign. V–1301 PL a V–1043, PL. Informace od Ing. Václava Zahrádky.

⁵⁸ ABS, sign. V 1272 PL, Sdělení o realizaci rekonstrukce převaděčské činnosti z 16. srpna 1954.

Rozsudek

S počátkem podzimu přišla také žaloba. 20. září 1954 sepsal krajský prokurátor v Plzni František Vašek⁵⁹ žalobu na Miloslava Schauera – žaloba to byla individuální, měl být souzen jako samostatná osoba. V úvodu samozřejmě nezapomene zmínit rodinný původ (*rodina milionáře*), politickou příslušnost (*reakční představitel lidové strany*). Žalován byl za plánování, přípravu a realizování převodů přes hranice včetně ukrývání převáděných ve vlastním bytě (minimálně 10 osob). Dále byl žalován za špionážní činnost – měl předávat a získávat důležité vojenské zprávy Američanům. V žalobě bylo též zmíněno psaní protistátních letáků a jejich rozmnožování. Čímž měl spáchat trestný čin velezrady dle §78 odst. 2 a/, odst. 1 lit. C a trestný čin vyzvědačství dle §86 odst. 2 lit a, odst. 1 b.⁶⁰

7. října 1954 zasedl senát Krajského soudu v Plzni – předsedkyně Marie Benková⁶¹, soudci Oldřich Mach a Marie Lesová. Zapisovatelka Šlajsová. Miloslava Schauera hájil člen advokátní poradny v Klatovech Dr. Václav Polák. Jako prokurátorka byla přítomna JUDr. Ludmila Brožová.⁶²

Na její návrh bylo hlavní líčení senátem schváleno jako tajné. Miloslav Schauer s dle svých slov cítil vinen v plném rozsahu žaloby. Ve výpovědích prakticky zopakoval informace z výslechů a ke své trestné činnosti uvedl, že ji páchal z nenávisti k lidově-demokratickému zřízení.

⁵⁹ JUDr. František Vašek (10. 2. 1924 – 25. 12. 2008), v letech 1954–1968 Krajský prokurátor v Plzni, od září 1968 do 31.12.1969 náměstek ministra vnitra ČSSR, kde prosazoval prosovětskou linii. Vyšetřován kvůli podílu na nezákonnostech v 50. letech, následně kvůli svým postojům v roce 1968. Působil jako krajský prokurátor na Vysočině, od r. 1976 až do důchodu pracoval u národního podniku Stavby silnic a železnic Praha. Věnoval se také intenzivně historickému výzkumu protinacistické rezistence. Srov. Jan KALOUS a kol., *Biografický slovník představitelů ministerstva vnitra v letech 1948–1989. Ministři a jejich náměstci*, Praha 2009, s. 194–196. Detailněji se jeho životem zabývá též: P. ZÍDEK, *Příběh herečky*, s. 187–195.

⁶⁰ ABS, sign. V 1272 PL, Žaloba na MUDr. Miloslava Schauera z 20. září 1954.

⁶¹ Marie Benková se např. podílela na odsouzení herečky Jiřiny Štěpničkové.

⁶² Ludmila Brožová (Polednová, Biedermannová, 1921–2015) se podílela na výsleších v případě faráře Josefa Toufara, ale největší známosti dosáhla svým angažmá v procesu s JUDr. Miladou Horákovou, kde výrazně sekundovala hlavnímu prokurátorovi Josefu Urválkovi. Prokurátorkou též byla v případě Augustin Machalka a spol. Žalovala též případy Schauerových spolupracovníků Jana Andrlíka, Václava Smahy či čachrovského převaděče Jana Rendla. Srov. P. ZÍDEK, *Příběh herečky*.

Dále byly přečteny výslechové protokoly jednotlivých osob, ve které v případě vypovídaly, posudek o Schauerově duševním zdraví. K přečteným výpovědím Schauer uvedl, že jsou z velké většiny správné.

Advokát Václav Polák posléze navrhl, aby byl zkoumán duševní stav obžalovaného znalci z oboru psychiatrie. Je evidentní, že se snažil tímto Schauerovi pomoci, aby se případně mohl vyhnout věznění. Polák odkazoval na rodinnou anamnézu v souvislosti s již zmiňovaným bratrem Jaromírem, ale na také Schauerovo penzionování na konci války. Chtěl, aby byli vyslechnuti lékaři, kteří tehdy jeho klienta vyšetřovali a zjistili nervovou a duševní chorobu, která mu zabraňovala ve výkonu povolání.

Krajská prokurátorka navrhla, aby zkoumání Schauerova duševního stavu neprobíhalo, neboť už ho dostatečně vylíčil posudek doc. Vencovského.

Soudci se po poradě shodli, že další důkazy není potřeba získávat, neboť zkoumání duševního stavu jsou již dostatečná a sám obžalovaný při přelíčení vystupuje zcela normálně.

Prokurátorka logicky žádala tvrdý trest za dlouhodobou protistátní činnosti, advokát i Schauer žádali mírný výchovný trest.⁶³

Rozsudek však byl v intencích doby, společenské situace a zcela vyhověl obžalobě. Miloslav Schauer byl odsouzen k trestu 18 let vězení, ztrátě čestných práv občanských, propadnutí veškerého majetku, zabavení některého majetku odsouzeného a také zaplacení nákladů trestního řízení.

Schauerovým proviněním bylo primárně převedení 10 osob přes hranice, pro další osoby pak možnosti přechodu hranic vyhledával nebo je měl dokonce k útěku vybízet. Zároveň se také společně s dalšími osobami snažil vyzvídat tajné vojenské informace. V závěru se pak soudkyně konstatuje: „*Obviněný Miloslav Schauer jako typický nepřítel našeho lidově demokratického zřízení a všeho našeho*

⁶³ ABS, sign. V 1272 PL, Zápis o jednání Krajského soudu v Plzni ze 7. října 1954.

*pracujícího lidu nenáviděl z hloubi duše toto zřízení a také od jara 1949 do června roku 1953 snažil se, aby co nejvíce toto zřízení poškodil.*⁶⁴

Miloslav Schauer se proti rozsudku odvolal, nicméně Nejvyšší soud ČSR za předsednictví JUDr. Antonína Karpíška jeho žádost zcela zamítl.⁶⁵

Vězeňská etapa

Do uděleného trestu se Schauerovi přirozeně započítávala vazba, ve které byl téměř rok – od 9. března 1954 do 31. ledna 1955. Kdyby si však měl odpykat celý trest, vyšel by z československých věznic 9. března 1972.

Z plzeňské vazby putoval na konci března 1955 do věznice na Mírově. Odtud na počátku února 1958 do Ilavy. O rok později je pak přesunut do jednoho z nejhorsích kriminálů – do Leopoldova.

Z dochovaného vězeňského spisu víme, že v době nástupu výkonu trestu měřil 163 cm, měl kaštanové vlasy, nízké čelo, obloukové obočí, podlouhlý obličej, modré oči, oválné uši, špičatý nos, malá nesouměrná ústa, za levým uchem jizvu po operaci. Jako své nejbližší příbuzné uváděl sourozence Antonína, bytem Rudolfov u Liberce a Jiřího, bytem Horní Černošice.

Ve vězeňském spisu je také založena faktura odměny a výdajů Schauerova advokáta ze soudního procesu JUDr. Václava Poláka z klatovské advokátní poradny. Ta celkově činila částku 1 541,40 Kčs. U faktury je poznámka, že Miloslav Schauer vzal na vědomí, ale o proplacení se zde již nic nepíše.⁶⁶

Máme též doloženo jeho vězeňské hodnocení z roku 1956: „... *Chování během výkonu trestu je méně ukázněné, je zarytý nepřítel zřízení a toto také nijak nezakrývá. Je vychytralý a velmi opatrný v tom, aby nezavdal příčiny ke kázeňskému potrestání. Kázeňsky byl trestán jednou v roce 1955 pro podvod. Chtěl*

⁶⁴ ABS, sign. V 1272 PL, Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze 7. října 1954.

⁶⁵ Tamtéž, Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 31. ledna 1955.

⁶⁶ NA, f. SSNV–nezpracováno, Osobní vězeňský spis Miloslava Schauera, Faktura JUDr. Václava Poláka z 16. 3. 1955.

*zůstati nemocen, aby se vyhnul práci a fingoval zvýšení teploty. Po strážce pracovní je lajdák, pracovní průměr je malý a nemá snahu po zvýšení výkonu. Po dobu výkonu trestu byl na několika pracovištích a proto, že jeho pracovní morálka byla podprůměrná, byl dán na méně honorovanou práci, která není normována a kde si také nevydělá tolik jako na předešlých pracovištích, kde si toho nevážil.*⁶⁷

V dubnu 1959 mu byly na tři měsíce zastavené výhody, protože na pracovišti neplnil stanovené normy.⁶⁸ V září stejného roku nesplnil pracovní normu, byl kázeňsky potrestán měsíčním zastavením výhod, a to konkrétně zastavením korespondence a zakázána jedna návštěva.⁶⁹

V roce 1960 existovala šance na podmíněčné propuštění, nicméně bylo rozhodnuto, že Miloslav Schauer této amnestie účasten není, protože nesplňoval její podmínky.⁷⁰ To se stalo již v předtím v roce 1957.

Ve výkonu trestu, ať už se jednalo o kterýkoli nápravný ústav, ho po celou dobu pravidelně navštěvoval jeho starší bratr Jiří.⁷¹ Nakonec opouští věznicе komunistického Československa 10. května 1962 – stal se účastníkem amnestie prezidenta republiky z 9. května 1962, stále mu zůstal zbytek trestu v trvání 9 roků a 10 měsíců. Po propuštění uvedl jako nové bydliště Černošice čp. 43. V Leopoldově mu byl právě 9. května vystaven posudek před propuštěním. Ve výkonu trestu pracoval jako pomocný dělník. Po propuštění bude schopen jen lehčí práce, kterou si chce hledat v místě nového bydliště. Chování a kázeň ve výkony trestu byly na průměrné úrovni. Třikrát byl kázeňsky trestán za porušování pracovní morálky a za podvod. Po strážce pracovní byl hodnocen jako pracovník který práci vykonával nedbale, neměl zájem o zvyšování pracovních výkonů, práci se vyhýbal.⁷²

⁶⁷ NA, f. SSNV–nezpracováno, Osobní vězeňský spis Miloslava Schauera, Posudek náčelníka NPT Mírov z 22. 5. 1956. Podpis nečitelný.

⁶⁸ Tamtéž, Návrh na kázeňské potrestání z 14. 4. 1959.

⁶⁹ Tamtéž, Hlášení ke kázeňskému řízení z 5.9.1959.

⁷⁰ Tamtéž, Rozhodnutí Krajské komise v Nitře o amnestii z 11. 3. 1960.

⁷¹ Tamtéž, Evidenční karta odsouzeného, záznamy o návštěvách.

⁷² Podpis náčelníka pod posudkem nečitelný. NA, f. SSNV, Osobní vězeňský spis Miloslava Schauera, Posudek vězně z 9. 5. 1962.

Pár dní po propuštění dostal Miloslav Schauer menší dárek a sice paradoxně od instituce, která ho před lety poslala za mříže. Krajský soud v Plzni rozhodl v neveřejném zasedání o prominutí zbytku trestu včetně původní ztráty čestných práv občanských. A to pod podmínkou, že po dobu 10 let povede řádný život pracujícího člověka a nedopustí se úmyslného trestného činu.⁷³

Závěr života

Po propuštění z vězení nebyly vyhlídky Miloslava Schauera valné. Od roku 1964 pracoval jako lékař v sokolovské nemocnici, předtím zastupoval praktického lékaře v nedaleké Březové.⁷⁴

Bohužel žádné oficiální dokumenty z této doby nejsou dostupné – pokud existoval nějaký jeho personální spis, pak byl nejspíše skartován.⁷⁵

MUDr. Miloslav Schauer zemřel v Sokolově 15. listopadu 1987. O pět dní později bylo jeho tělo zpopelněno v krematoriu v Karlových Varech.⁷⁶ Kam byla uložena urna s popelem není zcela jasné. S největší pravděpodobností mohla být uložena do společného hrobu na hřbitově v Karlových Varech–Drahovicích.⁷⁷

Miloslav Schauer byl plně rehabilitován až po pádu komunistického režimu a svého očištění se tedy nedožil. Krajský soud v Plzni (předseda senátu JUDr. Václav Šašek) rozhodl 10. července 1990

⁷³ NA, f. SSNV, Osobní vězeňský spis Miloslava Schauera, Usnesení Krajského soudu v Plzni ze 17. května 1962. Pod usnesením podepsán předseda senátu Vladislav Gabriel.

⁷⁴ Dopis Miloslava Schauera bratru Antonínovi, Sokolov 15. srpna 1964. Archiv Ing. Jiřího Schauera.

⁷⁵ Sdělení Andrey Novotné z Nemocnice Sokolov, s.r.o. autorovi z 24. 5. 2024.

⁷⁶ Za tyto informace jsem zavázán paní Lence Krausové z odboru správních agend Městského úřadu Sokolov. E-mail autorovi z 8. ledna 2025.

⁷⁷ E-mail autorovi od paní Ireny Fořtové z firmy *Fořt & synové krematorium, pobřežní služba s.r.o. Karlovy Vary* z 15. ledna 2025. Variantu s uložením urny v Drahovicích připouští i Státní okresní archiv v Karlových Varech, žádná jiná varianta, pokud by šlo o hromadný hrob, archiváře nenapadá. Přípis autorovi z 22. ledna 2025.

v neveřejném zasedání o úplné soudní rehabilitaci MUDr. Miloslava Schauera a zrušil veškeré rozsudky, kterým nad ním byly vyneseny.⁷⁸

V roce 2026 bude ministerstvem obrany udělen Miloslavu Schauerovi status účastníka odboje a odporu proti komunismu na základě zákona č. 262/2011 Sb.⁷⁹

Závěr

Životní osud MUDr. Miloslava Schauera byl – dá se říci – zcela zapomenutý. Díky konání konference spatřil světlo světa příběh převaděčství na Šumavě, o kterém takřka nikdo nevěděl. Zároveň otevřel možnosti dalšího bádání v souvislosti s dalšími osobami z Čachrovska a okolí. Schauerova životní anabáze odráží v mnohém dějiny 20. století v Československu na příkladu prostého venkovského lékaře a lidumila, do jehož osudu zasáhne výraznou měrou komunistický totalitní režim. Tato studie budiž alespoň malým připomenutím jeho života na Klatovsku.

⁷⁸ SOA v Plzni, f. Krajský soud Plzeň II., kart 2492, sign. 14 Rt 76/90, Usnesení Krajského soudu v Plzni z 10. července 1990.

⁷⁹ Žádost podala Společnost pro výzkum zločinů komunismu, z. s., jejímž je autor textu předsedou. V prosinci 2025 byla Společnost informována, že k ocenění Miloslava Schauera dojde v prvním čtvrtletí roku 2026.